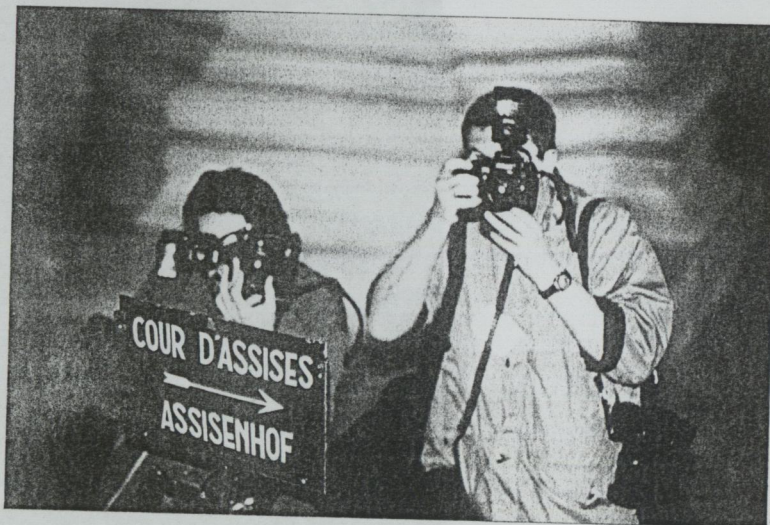

Pers en gerecht weldra goede vrienden

Het rommelt al een tijdje tussen journalistiek en gerecht. Tijdens het senaatscolloquium in december 1995 kregen alle actoren ruim de mogelijkheid hun ongenoegen te uiten en voorstellen te formuleren om het verkrampde spanningsveld tussen media en justitie in een meer positieve richting om te buigen. Streefdoel was een justitie met open vizier. Er zou gezocht worden naar waarborgen of instrumenten die een betere kwaliteit van de justitie- of gerechtsslagging moesten garanderen. Toch is er nog niet veel gerealiseerd van wat toen door justitieminister Stefan De Clerck als vernieuwing of remediatie in het vooruitzicht werd gesteld. Dat was 1995. Hoever staan we nu?

In 1995 kluimerde de minister erop dat justitie dringend nood had aan een communicatiebeleid, met als basiskennissen openheid en professionalisme. Nu, 4 jaar later, is er nog niet veel veranderd.

Over de ondermaatse en geïmproviserde wijze waarop sedertdien de persreclers als woordvoerders van de zetel werden ingeschakeld, zullen we het maar niet hebben. Enkele maanden geleden leek het zelfs even op een proces van Echternach. Want terwijl uitgerend aantal bepalingen uit de wet Franchimont de wettelijke basis moesten leggen voor een voorlichtingsbeleid door het parket, kon worden vastgesteld dat deze nieuwe wet intengendvold zorgde voor het verder dichtsluiben van de persvoorlichting vanuit de parketten.

Door de journalistiek is dan ook flink aan de alarmbel getrokken. Enerzijds werd aangevoerd dat de restrictieve voorwaarden die de wet vermeldt (o.a. respect voor het privé-leven en het vermoeden van onschuld) door de parketten werden aangegeven om de informatiekraan zo goed als helemaal dicht te draaien. Anderzijds legde de nieuwe wet alle verantwoordelijkheid voor de persvoorlichting in verband met lopend onderzoek voortaan exclusief bij het parket. Daardoor bleef er geen mogelijkheid meer over voor de informatieverstrekking door rijkswacht of politie. Zowel journalisten, maar

ook de parketwoordvoerders, procureurs en persvoorlichters van politie droegen er uiteindelijk bij de minister van Justitie op aan via een ministeriële omzendbrief de informatiestroom van het gerecht naar de pers weer in goede banen te leiden. Een werkgroep met vertegenwoordigers van de parketten en politiediensten, met inbreng van de Dienst voor Strafrechtelijk Beleid en met vertegenwoordigers van de hoofdredacteuren en persjournalisten kreeg de opdracht een tekst voor te bereiden. De nieuwe circulaire betreffende de informatieverstrekking aan de pers door de gerechtelijke overheden en de politiediensten gedurende de fase van het vooronderzoek werd op 3 mei 1999 door de minister van Justitie, Tony Van Parys aan de verzamelde pers voorgesteld.

Een omzendbrief van 15 mei 1999

De nieuwe omzendbrief heeft ongetwijfeld de verdienste een aantal knelpunten te regelen en vooral een aantal wettelijke bepalingen voor de praktijk operationeel te maken. M.n. de mogelijkheid tot aanwijzing of delegatie (specifiek of permanent), waarbij niet de procureur des konings zelf of de perswoordvoerder van het parket, maar in bepaalde gevallen ook de perswoordvoerder van de politie kan instaan voor de informatiedoorstroming naar de pers, is van cruciaal belang. In andere gevallen kan

worden doorverwezen naar de persrecler, de procureur-generaal, de minister van Justitie of naar de Hoge Raad voor de Justitie. Nieuw zijn vooral de bepalingen in verband met de aard, de inhoud en de vorm van de gerechtelijke informatieverstrekking ('actieve' of 'passieve' informatieverstrekking), alsook de afspraken die met de pers kunnen worden gemaakt over bepaalde communicatietechnieken ('off the record', 'embargo', 'informatie-stop').

Alleen voor beroepsjournalisten!

Opmerkelijk is dat krachtens de nieuwe circulaire de informatie in principe uitsluitend wordt verstrekt aan beroepsjournalisten die werden erkend op basis van de Wet van 30 december 1963, aan journalisten-stagiairs die lid zijn van de Algemene Vereniging van Beroepsjournalisten in België (AVBB) en aan buitenlandse journalisten die in het bezit zijn van een officiële perskaart.

Als een soort tegenprestatie wordt dan wel verwacht dat de Beroepsvereniging van Journalisten erop toeziet dat de gerechtswacht en de gerechtswacht zich aan de gemaakte afspraken houden. Artikel 7.3 van de Omzendbrief bepaalt: 'Wanneer een journalist de afspraak betreffende de gehanteerde techniek niet respecteert, kan de procureur des konings of de perswoordvoerder van de politie deze houding mede-

worden gemaakt van de inhoud van een betere kwaliteitsbewaking inzake de deontologie van de journalist. Met een eng-zins dreigende ondertoon verklaarde de minister van Justitie: 'De journalisten, hoofdredacteuren en uitgeverijen moesten sommige problemen binnen hun sector zelf oplossen. Indien dit niet gebeurt, zou het Parlement wel eens een initiatief kunnen nemen, daarbij o.a. verwijzend naar een wetsvoorstel dat Stefan De Clerck in voorbereiding heeft betreffende de oplichting van een Raad voor de journalistiek.'

Een omzendbrief is nog geen communicatiebeleid, maar toch een stap in de goede richting

Bij de persvoorstelling van de omzendbrief sloot de minister zijn introductie af met de woorden: 'De omzendbrief die op 15 mei van kracht wordt, kan een mijlpaal genoemd worden in de verduidelijking van de relaties tussen pers en justitie na een moeilijke periode. Het is nu afwachten of de omzendbrief op korte termijn het gewenste effect zal hebben. De in de omzendbrief zelf aangekondigde evaluatie zal ten laatste binnen twee jaar moeten uitvallen of het opsluimen van de minister van Justitie gevestigd was...'

Laten we er alvast van uitgaan dat de omzendbrief inderdaad een stap in de goede richting is. De overzichtslijst website van Justitie, het recent opgestarte vormingsprogramma voor magistraten inzake communicatietechnieken, de betere 'bewegwijzering' in een aantal justitiepublicaties, enkele recente voorlichtingsbrochures, de verbeterde toegang tot versnemen en arresten van een aantal rechtbanken en hoven, de uitbouw van de logistieke middelen voor de perswoordvoerders en de verspreiding van een geactualiseerde lijst van de perswoordvoerders van de parketten en de parketten-generaal (met GSM-nummers) 7 getuigen van een aanzienlijke, voorzichtige maar ongetwijfeld onomkeerbare ontwikkeling naar meer openheid vanwege justitie.

Dirk Voorboef,
Universiteit Gent.

**'Het is nu
afwachten
of de omzend-
brief op korte
termijn
het gewenste
effect zal
hebben.'**

DE
JURISTENKRANT

Een krant
op uw niveau